

Copy Right by

C. M. Shah

સકાતી મોહીની

૪૨૨૭

બે આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૪૪૫ વર્ગાંક

પુસ્તકનું નામ મનહારી મોહિની

વિષય ક. ૨૨૩૨,

મલકાતી મોહિની

—અથવા—

❀ કૃષ્ણ ખંસરી ❀

રા' માંડલીક.—રાગ. આશાવરી—

હઠ છોડ સખી ચલ સગ મેરે, તોહે વૃજમે કા'ન બુલાવતુ હૈ.
 નહીં તુમ ખીન વાકો ચપન પાત નહીં, ખાન પાન કછુ ભાવત હૈ.
 માર મુગટ નહીં પહેનત હય, નહીં અંગ સુગંધ લગાવત હૈ,
 નહીં ઘેનુ ચરાવત જાત સખી, વોહે ખાંડીનાદ ન ભાવત હૈ.
 ક્યું એસો હીયો તેરો કીન ભયો, તોહે લાજ શરમ નહીં આપત હૈ,
 જાકો જોગીજન ધ્યાન ધરત. અજાદિ પાર ન પાવત હૈ.
 તોરી પ્રીતમે ભુલ ગયો પ્રભુતા, તકરીર વો માફ કરાવત હૈ,
 એક ખાત ન સુક કહું જની, અખ કયા છતના તરસાવત હૈ.
 પ્રિયા માંધોસે એગે મીસો પ્યારી, વોતો, તેરોહી નાજ ઉઠાવત હૈ.
સુરદાસ ભજન.

—રાગ, પદ—

ક્યુરે નીંદુભર સોયા બુસાફીર, ક્યુરે નીંદુભર સોયા,
 મનુષ્ય દેહ દેવનકો દુર્લભ, જનમ અકારથ ખોયા-મું
 ધનદારા જોગન સુત તેરા, વામે મનુ તેરા મોહ્યા,
સુરદાસ પ્રભુ ચલેહી પંથકો, પીછે નૈનુ ભરભર રોયા-મું

[૨]

ભુદ્ધદેવ. —રાગ, ગઝલ.—

પડતી હવે મુજને ખબર, તુમાં જણાયે હર્ષ નહિ,
આ જગતની જંગલની, ચતુરાઈ તે દીડી નહિ.
જ્યાં પ્રેમ મારો ઝળહળે, ત્યાં તે દીધો બદલો ખરો,
ધરતારને છોડ્યા વિના યુક્તિ કશી સુજી નહી

હવે તો જો જરા જાગી(ર)

ચોળી વિભૂતિ અંગ, બન્યો શું યોગી (૨)

સમાધી જુઠી દે ત્યાગી (૨)-હવે.

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (૨)
મધુરાં પુષ્પને ત્યાગી, ગ્રહા કંઠા શું હીન ભાગી (૨)-હવે.
હંડી આથ ધારીને, મે તારો સંગ કીધો તો,
ભર્યો દધ બ્રહ્માવી ઓ ! વિશુગી શું ગયો ત્યાગી (૨)-હવે.

ઉદયલાલુ.

—:□:—

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલો બોલો, બોલો બોલો. મેના બોલાવે,
બોલો રંગ રશીયાજી ડોલો જરી ડોલો, ડોલો. ડોલો. પ્યારી ડોલાવે.
મેનાં તારા વચનની વેણા વાગી, લાગી લાગી લક્ષીત લેહ લાગી,
મેનાં વ્હાંકી મેના કે, ના કહે, પથ જાગી, જાગી અજાજ જોત જાગી.
પહેલાં પોપટજી પ્યારા રામજી સભારો-વાહ ? મેના શું-સતી

સીતા વિસાલો.

ચતુર સુગજી સીતા-રામ ઉચરાવો.....બોલો.
પોપટજી પાંજરું સોનાતું સળવું, લાડીલી હું લાલચુ નથી કે લલચાવું.
સોને રૂપે શું બીડ ભિતરની ભાગી.....ભાગી.
રૂડા મુઝાને રમે રમાડું, પાંખે લાક્ષીને રૂળ મીઠું ખવડું,
ભાવના સુખ્યા જનમે શું ? બાવી ભાવના જુલાવે ?-બોલો.

સરહારખા.

—રાગ-ઉસ્તાદી—

અંસીવાલા આગેરે મારે દેશ, પ્યારી સામરી સુરત પ્યારો બેસ-અં.
 આવન આવન કેહ ગયોજી, કર ગયો કોલ અનેક,
 ગીણુતાં ગીણુતાં ધીસ ગઇ, મોરી આંગળીઆરી રેખ.
 સાંવરીયા રસીલા સલુણા, પીયાને જીયાયે કરયે નીશાર,
 હુમતો જોગી પ્રેમકેરે, પ્રેમ હુમારો દેશ
 શુદ્ધ નહીં પાઈ પીયુકી, તખ લીયો આ વેશ.-અં.

જલસા સંગ્રહ.

—રાગ, પીલુ, પદ—

કીસીકા કૌન સંગથીરે આખા—કીસીકા.
 જુહીરે માયા જગત બુલાયા, કહેત પુરાણુકી પોથીરે-આ-કી.
 દૌલત દુનીયા માલ ખખનાં, માત પિતા સંગ નાહીરે-આ-કી.
 આપહી આપે અકેલા રીંગના, હોતે મશાનકી માટીરે-આ-કી.

કળીર લજન.

—રાગ. કીરતન—

મુખડા ક્યા દેખો દરપનમેં, તેરે દયા ધરમ નહીં મનમેં--મું
 જોશી કુલ રહી કુલવાડી, આસ રહિત નીજ કુલમેં,
 એક દીન એસી હો જયગી, આક ઉડેગી તનમેં--મું
 ચુવા ચદન, અખીર અરગજ, શોભે ગોરે તનમેં,
 ધન જોગન દો ધડીકા સાથી, છુટ જાવેગા ક્ષણમેં--મું
 ઝાડી કોડી માયા જોડી, સુરત રહે નીજ ધનમેં,
 દશ દરવાજા બધ રહે તો, રહે ગઇ સમઢી મનમેં--મું
 આંધનકી એક નાવ લગાઇ, લે ચલે જંગલમેં,
 ધરમી ધરમી પાર ઉતર ગયે, પાપી કુખે જલમેં;
 કહત કળીરો-સુનો બાઇ સાધુ, એ ક્યા લગ રહી મનમેં--મું

ચાલુ જમાનો.

-સમય પ્રભાવ-

અવસરને વશ બસ થઇ રહેવું, દુઃખ આવે તે તો સહેવું,
 દુઃખ આવે તે તો સહેવું, પ્રભુ રહે કોને કહેવું.-અ.
 વેળા વશ સીતારામ થયા વનવાસી,
 વેળા વશ દ્રૌપદી થઈ સૈરન્દ્રી દાસી-એથી શિક્ષણ લેવું.-અ.
 વેળા વશ નળ નૃપ, ગયા જુગારે હારી,
 બટકી હમયંતી વનવન હાથ ખીચારી-છે ભાગ્ય પ્રબળ એવું.-અ.

બુદ્ધદેવ.

—ગઝલ—

દુઃખીને ડરાવે શાને, મરેલાને • મારે શાને,
 બળેલાને બાળે શાને, વૈરી વિધિ,
 રીઝાવી સતાવે શાને, સતાવી રીબાવે શાને,
 રીબાવી જીવાડે શાને, દયાના નિધિ.
 શશિને કલંકો દીધાં, શુભાભો મનોહર કીધાં,
 નિયંતા તે આવી શાને, અનિતી કીધી.-દુઃખી
 ચંદનને કુસુમનાં દીધાં, સાગર જળ ખારાં કીધાં,
 અમૃત કહી ઝેર દીધાં, જીવન અકારાં કીધાં;
 રમણી હૃદયે આશા, નિરાશા દીધી.-દુઃખી.

મહાધૈતા કાદંબરી.

—:□:—

હમારી લાજ તમારે હાથ, ઓ નાથ નિભાવજોરે....હમારી.
 “સદગુણ જ્ઞાન સુબુદ્ધિ આપો, સતચિત આનંદ ઉરમાં સ્થાપો.”
 અગમ નિગમનો માર્ગ સુગમ બતલાવજોરે...હમારી.
 ભક્તિ થકી ભવ બંધન તુટે, ડગલે ડગલે આયુષ્ય પુટે,
 શ્રીધર અમ તન મનના તાપ સમાવજોરે....હમારી લાજ.

શુદ્ધદેવ.

—રાગ-ભજન—

કાયા કાચ કુંપી, તું તો ચેતરે, હિલુ ભાગી હંસા;
 અવિચળ પદીતે તું પેખરે, હિલુ ભાગી હંસા-કાયા૦
 અંત્રવાનાં નીર સમજ આ, કાચી જીંદગાની તારી;
 મમતા મુકી દે ને તું તારીરે, હિલુ ભાગી હંસા-કાયા૦
 એ દિનના છે ધરજળ સધળાં, એ દિન અહિં રહેવાનું છે,
 એ દિનનાં છે સગાસંબંધી, એ દિન સુખ લેવાનું છે.
 એ દિનનો છે પંખી મેળો, અંતે ઉડી જવાનું છે,
 લોકો જેને દુનિયા કહે-તે, એક મુસાફર ખાનું છે.-કાયા૦
 મહાશ્વેતા કાદંબરી. —:□:—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય ક્યાંથી કોડ,
 કહે સખી પુરાય ક્યાંથી કોડ ?
 સરજન હારે સરજી જગમાં, નરનારીની જોડ. (૨૧)
 પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો-સૃષ્ટિ માંહિ સધળે જમ ભાજો,
 નાના મોટા જીવ જાંતુમાં, પણ એવી નથી ખોડ-સ૦
 પતિ બજયે પાતક સહુ ટળતાં, અખંડ સુખડાં સેજે મળતાં,
 પતિ વિના સાહેલી જગમાં, હરાય જીતી હોડ-સ૦
 દાનવી માયા. —:□:—

ગાન મધુરાં ગાય રતિનાં રૂપે કામ લગવે,
 સ્નેહ સુધારસ સીંચન કરતાં ઘડી ઘડી શરમાવે, મુજને એ બોલન લાવે.
 વાત વાતમાં રીસ કરીને રાખ દોષ દર્શાવે,
 પણ મમતાથી પગે પડું તો, છાતી શું લપટાવે—મુજને.
 ફરી કમાણી પૈસા લાવે પેટીમાંજ દખાવે,
 કુંચી કરમાં દ્યો ચોકાણી ! કહી કહી બોલાવે.—મુજને.

[૬]

ધર કુકડો થઇ ધરમાં બેસી આત્મા નિત્ય ઉઠાવે.
ધરની દેવી કહી સહુજી સેવા સર્વ બળવે—મુજને.
પ્રેમ પુષ્પને પ્રેમ ભોગી તે પ્રેમસુધા પીવરાવે,
પ્રેમેથી પરિરંભણ આપી પ્રેમ ઝુલે ઝુલાવે—મુજને.

ઉમા દેવડી

—:□:—

છોડો છોડો છબીલા, જગ્યો જગ્યો હડીલા,
મારી લુટાશે નવલખ લાજ-છબીલા.
તમે મોટા પુરુષ મહારાજ, પાણી પહેલાં ખાંધી લ્યોને પાન-મારી.
વાહ વાહ વચન રસીલા. તારાં નયન રંગીલા,

ગોરી ગાળે સર્વનું ગુમાન-રસીલી પ્યારી ગાળે
લાગે જેને પ્રીતીનું પાન, ગણે નાના મોટા સૌ સમાન.—ગોરી.
સાખી { કથન કથે જગમાં બધાં, વિરલા પાલાણુહાર,
{ પ્રીતિ ભગત ભામા સદા' વચન નિલાવનહાર.

મુઠો મુઠો માનુની ગુમાન, શાણા દસી છું તારી સુભણ,
ચાલો આવો ચતુર પ્રીય પ્રાણ.—છોડો.

ધના ભગત.

—ભજન—

રામબાણ વાગ્યા હોય તે જાણે, ઓલ્યા મુરખ મનમાં ન આણે.
ધ્રુવને વાગ્યાં, પ્રલહાદને વાગ્યાં, હરી ને બેઠાં ઠેકાણે,
ગર્ભવાસમાં શુકદેવને વાગ્યાં, એવું વેદ વચન પરમાણે—રામ.
મોરદ્વજ રાજનું મન હરી લેવા, મહારો વાલો આવ્યા જે ટાણે,
લઈ કરવત મરતક પર મેલ્યું, પત્ની-પુત્ર બેઠ તાણે-રામ.
મીરાંબાઇ ઉપર કોપ કરીને, ઓલ્યો રાણીજી ખડક તાણે,
ઝેરના પ્યાલા મહારા ગીરધરલાલે, આરોગ્યા અમૃત ઠેકાણે-રામ.
નરસીંહ મ્હેતાની હુડી શીકારી, બહાલે ખેપ ભરી ખરે ટાણે,
આગળ સંત અનેક ઓધાર્યા, એવું ધનાભગત ઉર આણે-રામ.

મીરાંબાઈ.

—રાગ લજન—

કાનુડે શું જાણે મહારી પ્રીત, બાઈ અમે બાળ કુંવારાં-કાં
જળરે જુમનાના અમે ભરવા ગયાતારે, કાનુડે આવીને છાંટયા
તીર, ઉડ્યાં છરરરરરરે-કાં
શેરીએ ને શેરીએ અમે રમતા, ને ભમતાંરે, કાનુડે આવીને ખેંચ્યા
ચીર, ફાટ્યાં ચરરરરરરે-કાં
વંદરાને વનમાં વહાલે રાશ રમાડ્યારે, કાનુડે તાણી માર્યા તીર,
વાગ્યા ચરરરરરરે-કાં

લજનામૃત. —રાગ લજન મીરાંબાઈ કૃત—

બલીહારી રસીયા ગીરધારી, સુંદર સ્યામ હો તજ અમને
મથુરાંના વાસી, આવા ન બનીયેજ.

બાંસદડી વાગે વહાલા, ભણુકારા વાગેને, વૃજ વાટ લાગે આરી,—સુંદર
જમુનાનો કાંઠો વાહલા ખાવાને દોડેને, અકળાવી દે છે મુને ભારી.
વૃંદાવન કેરી શોભા, તમ વીણુ અમને તો નવ લાગે હવે સારી-સુ.
ગોવર્ધન તોળ્યો વહાલા ટયલી આંગળીયેને અમ પર ઢોળ્યો ગીરધારી,
મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, શુદ્ધ પ્રભુ લેજો માહરી,—સુંદર

કબીર લજન. —રાગ લજન. પદ—

દયા ધરમ નહોં મનમેં, મુખડાં કયા દેખો દરપનમેં,
કાગજકા એક નાવ બનાયા, છોડા સમંદર જલમેં,
નુગરા બેઠન વાલા હુમે, મુગરા તરંગય ઉનમે,—મુ.
મુચ્છ સમારી પાધડી ખાંધી, તેલ લગાવત તનમેં,
ફુગરકા પાની જોબનકા લટકા, ઠલગવેગા છીનમેં—મુ.
ઝોર કાયામાં ધાસ ઉગત હયે, ગૌઆ ચરત હયે બનમેં,
કહત કબીરા મુનોબાઈ સાધુ રહ ગઇ મનકી મનમેં—મુ.

વીર કુણાલ.

—:□:—

હું તો વીધ વીધ રંગ ખતાવું નેન નચાવું;
 ને લલચાવું મારા—કંથને; વશ કરવા.
 રીસ કરી જોઈ આડી આંખે, બૂમિ ખણુતી શરમાતી,
 હારે સખી લળી લળી હું લલચકાતી—
 મનાવતાં પણ હું મરડાતી, છણકે છટકી જાતી;
 કહે માફ કર કાલાવાલા, કરતાં હું હરખાતી.
 હારે સખી હસી હસીને ખસી જાતી;
 પગે પડે જ્યાં પ્રીતમજી, ત્યાં પાણી પાણી થાતી—
લજન-રાગ. ગઝલ—

શ્રીરામ કહેનેકી મજા, જીસકી જાંખે આ ગયા;
 જીવન મુકત હો ગયા, ચારો પદારથ પા ગયા—ટેક.
 લુટી મજા પ્રહલાદને, ઉસ નામકે પ્રતાપસેં
 નરસીંગ હો દર્શન દીયા, ત્રીલોકમેં જશ છાગયા—શ્રીરામ.
 એસા બીલન-સીવરી, કીસ પ્રેમસેં સુમરન કીયા;
 પરમાત્મા ધર આંધકે, ઉસ હાથકે ફેલ-ખા લીયા—શ્રીરામ.
 વાલ્મીકિ બ્રહ્મ અધમ, ઉસ નામકા સુમરન કીયા;
 સત કોટી રામાયન કરકે, પ્રભુ પદારથ પા ગયા—શ્રીરામ.
 સતકોટી કી તકસીરમે, જગ શંભુને પાયા ઉસે;
 જાપે કૃપા છનકી ભઈ, સદગુરમે દર્શન દીયા—શ્રીરામ.
 સખસેં બડી દરજા કીયા, ભક્તોંકા ઇસ કવી કાલમે;
 નરસીંહકી હુડી દારીકામેં, શામરા શિકરા દીયા—શ્રીરામ.
 છા રહી કીરત ખીમલ, રતુરાજસી સંસારમેં,
 અખ કે માનીંદ તુલસી, પ્રેમ રસખસા દીયા—શ્રીરામ.

સરસ્વતીચંદ્ર.

—:□:—

પ્રિતી કરી ચું તરછોડી પરદેશી હાં.....હાં છોડી પરદેશી, (૨)-પ્રિતી.
હાં છાં અહો ભ્રમર કુમુદને, હો છોડી પરદેશી હાં છોડી (૨)-પ્રિતી.
ધુરી પંખીણી, પ્રેમ પીંજરમાં, આખર પાંખ મરોડી પરદેશી,
હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
ત્યાગી કુમુદ વન, ભટકી ઓ ભમરા, આલ્યો અહો શુ ફરી દોડી,
હાં જાં હાં જાં, પંખી મુશાફર રેત રહી છે, હવે થોડી પરદેશી,
હાં થોડી પરદેશી.....હાં થોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

સતી તોરણ.

—ભજન—

જેસલ કરી લે વિચાર, માથે જમ કેરો માર,
સ્વપ્ના જેવો સંસાર, તોળાંદે કરે છે પોકાર.
આવોને જેસલરાય આપણુ મળીયે,

ખરા સંત હોયે ત્યાં જઈ ભળીએછું ?

આ ભવ આવીયો અવતાર માથે સદ્ગુરૂ ધાર,
જાવું ધણીને દરબાર બેઠલી ઉતારે ભવપાર--આવોને.
માતી એરણમાં ઓરાય, માથે ધરણુ કેરા ધાય,
કુટે ફાકટીઆં કહેવાય, સાચાની ખરે ખર્ચુ થાય--આવોને.
નવલખ કાચળીઓ અંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય,
હિરા માણિક હાટે વેચાય, તેનાં મુલ મોઘેરાં થાય--આવોને.
નિત્ય નિત્ય હાડી નહાવા જાય કાચલા ઉજળા ન થાય,
બેઠો ગુણિકનો તે તો આપ કોને કહેવા જાય--આવોને.
દેખા દેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
હાથમાં હોતો લઈને છતી આંખે કુવે પડવા જાય--આવોને.
એવી ચાર જુગની વાણી સતિ તોરણ દેવી ગાય--આવોને.

લવ-કુશ —વૈરાગ્ય, લજન, રાગ. પદ—

જેને જરી જગી મુરખા, જેને જરી જગી,
અલ્યા સુતો શું અભાગી ! જીવ ! જેને જરી જગી,
સગાને સંબંધી તહારાં, સુખનાં છે બેલીરે. [૨]
ઠેલી મેલી જશે દુખમાં રડતોજ ત્યાગી-અલ્યા સુતો શું.
કાયાની માયાને તહારી, કર વુ વિખુટીરે [૨]
દુડી ખુટી સાંધનારો-નથી કો વિરાગી-અલ્યા સુતો શું.
મ્હાઈ આ મ્હાઈ છે માની, ગુમાની શું થાનોરે [૨]
જતો હરખાતો માનો જશે હામ ભાંગી-અલ્યા સુતો શું.

અખજેનાં બંધન. રાગ-“લજન”

જના હે જના, સખકો હે જના,
સોહન જસમે પહોચાના, ફિર નહિ આના જના—ટેક
કાયા બડ કચ્ચા ભાષ, માયા બાદલકી છાઈ,
લડકા લડકી યુગાઈ, સ્વાસ્થકી હે સગાઈ, મત હોના દિલગીર--
માલ ખજના મયના હાથી, ઘોડા ઓર સમયાના,
સખકો છોડ અકેલાહી જના, આવે પરવાના;
જખ એકલુ ન ચલે જહાના, ચક્તી નહીં તદખીર.—ટેક

સતી દ્રૌપદી.

—:□:—

ધરો કાંઈ હિત શિખામણુ ધ્યાન, ગર્વથી નથી નાથ કલ્યાણુ,
કુસંપે રણ્યું કોણુ આરામ, મેળવ્યું કોણુ મહામાં માન.
અભિમાન પર્વત છે મોટો, હેઠળ હિંડી ખાઈ.....
ચડ્યા પડ્યા તે નર પછડાયા, જરમાં ગયા છુદાઈ-ધરો.
લંકા સરખો ગઢ દૂર્ધટ ને સમુદ્ર સરખી ખાઈ,
લંકે પતિ પણુ લંકે ન લાગ્યો, રણમાં ગયો રોળાણુ,

હિરણ્યાક્ષને—હિરણ્યકશ્યપુ, એ જખરજંગ એ ભાઈ,
નૃસિંહ રૂપે નખે વધેર્યો, માને ગયા મરડાઈ.....ધરો-
સતી તોરણ.

—લજન—

એક દીન એવો આવશે, જે રૂદ્રીયામાં સૌઈના સાથેરે,
સમા મીત્રના કારણે વીરા કાઈનું જોર નવ સાથેરે.
કાઠો કાઠો એને મલક કરે વીર, જાણે જન્મયા નોતારે,
ધટનો ધુંધટ દુર કર્યો ત્યારે રોકાયા દશ દરવાજરે,
આરે કાયાનો ધટ ઘેરીઓ ત્યારે, રોક્યો રહતો રાગરે--એક.
સોળ વરસની સુંદરી તે ઉભી ટગમગ જુવેરે,
આરે કાયામાં હવે કાંઈ નથી ત્યારે ઉભી ધુસ્કે રૂવેરે.
બેની વળામણ શેરીયે માત અંધિયી વળશેરે,
સગાં સગાં તમે શું કરેરે, સગાં વળાવીને વળશેરે;
સગાં તે વન કેરો લાકડાં તે ભેગાં આતી બળશેરે--એક.
વિરાટ-પર્વ. રાગ ઉસ્તાદી લજન.

વરતન-મુખસે કાચો ન જાય તેરો રાધા કીશન મુરારી.
ફાગન મેં જખ હોરી ખેલત, ખીહરત કુંજ ખીહારી,
બ્રીંદાબન્દકી કુંજ ગલીએ, બહીઆ પકડ રંગડારી,
કોષમેં આકર ભવેં ચઢાકર, તખ બોલી બ્રીજનારી.
મત રંગ ડારો લાજ ધરો તુમ, હમહય નાર કુંવારી,
તુમ હો નીરલજ હમ નહી અથશે મુખશે સુનેગે ગારી
(તખ) ફગવા લીયે ખીન-જનને ન દુંગા-યું-હસકે-ખુસા મુરારી,
અખ કહાં જાઓ બચો મોરે આગે ભર મારી પીચકારી,
કહેને લગી સખ હાત જોડ—અય ગોકુલકે રખવારી,
તુમરે પ્રેમમેં બની હમ મુરખ, અંગીઆ ભીજ ગાઇ સારી,
અખતો છોડ દો ચીર હમારે તુમ જોતે હમ હારી.

સરોજની.**—સજન—**

મળ નહિં છોડે, કાલા શાને મથીને મરે.
 પાપી ભ્રમણા કાજે, ઘોળાં કાળાં શીદને કરે.
 મન જાણે છે ! મેં કયું કે, પણ કરનારો છે કૈય;
 આદર્યા અધવચ રહે ને, હરી કરે સો હોય,
 મિથ્યા વૈભવ માટે, નિર્દય જુલ્મી શીદને કરે.—કાળ
 નહીં સમજે કાળ રાય ત્યમ, રંકે સર્વને ખાય;
 બાંધી મુઠીએ આવેલાં, સા ખાલી હાથે જાય.
 કરશે તેવું ભરશે ! પરમેશ્વરથી જરી તો ડરે—કાળ

ખોડાણો.**—વૈરાગ્ય સજન—**

જુહું જુહું જગત ખરું જાણ્યું મારે.
 જુહી જનની, જુહા માયા, જુહી મોહ ભરેલી માયા,
 કાય કુપો છે કાયા, મમતા તાણું મારે.
 ગગને જમે વાદળ ગોટો, પાણીમાં પ્રગટે પરપોટો,
 ખેલ વિચિત્રો ખેટો—સાચો જાણું મારે.
 મારું મારું કરતાં મરતાં, દ્રવ્ય કાજ પાપે નહીં ડરતાં,
 મેરી ચાલ્યા દામ ખળતો ખાણું મારે.
 જુહી જાણે જગતની બાજ, આતશબાજ જાણે ગાજ,
 અતે સાને સોવું છે રમશાન મારે.

રાગ સાજ સંગ્રહ-હનુમાન સ્તુતિ—

ધન ધન મહાવીર બજારંગ, રાવણ લંકે જજાને વાલે.
 આસા રઘુનંદનકી પાય પહુંચે ગઢ લંકામે આય;
 ક્રોધિત હો હી આગ લગાય, રામકે કામ બતાને વાલે.—ધન.

[૧૩]

રામનંદી પાટીકા ફળરી, મારા અક્ષય કુમાર સુરારી;
 રૂસ ગયે બ્રહ્મ પાશ એકવારી, લીલા લલિત દીખાનેવાલે.--ધન.
 ચઢી દુભ અશોકપર હર્ષાય, દિન્દી ઝટ મુદ્રિકા ગિરાય
 ચરનન ગિરે સિતાકે આય, પિયાકી ખખર સુનાનેવાલે.--ધન.
 સકિત મેધનાદ ને મારી, વ્યાકુલ ભયે લક્ષ્મન બલધારી;
 લાચે સંજવની સુખારી, લક્ષ્મન પ્રાણુ બચાને વાચે.--ધન.
 માયા રચ અહિરાવન ધાય, જગ હર લે ગયા દોનો ભાય;
 રામકો લક્ષ્મન સહિત ઉઠાય, જગ પાતાલમે લાનેવાલે.--ધન.
 દુષ્ટાકા મારો તકાલ, ભકતોકા કરિયે પ્રતિપાળ;
 સરસ્થાંગત દિગ્ગ મન્ત્રીલાલ, ધન બિદા બલપાનેવાલે.--ધન.
સતી તોરલ. —:□:— **રાગ-ગઝલ**

જીવન દિન ચારતું ચટકું નકામો મોહમાયાનો,
 ઉડી જવું આહા અતે કરીને ત્યાગ કાયાનો.
 થતાં દરબારનો ડંકો રહે નાં ગર્વ બંકાનો;
 શુરનો પણ સમય આવે સમાધિમાં સમવાનો.
 અરેરે ક્યાં માયાનો નકામો મોહ સંસારે,
 જુલે માની છતાં જાને ધારાવી ઢોંગ ડાહ્યાનો.

રા. નાથુલાલ. રાગ-ગરબો.

પાતળીયા	પાલવ	મેલોરે,	પાય	પડુ રે
અલખેલા	અળગા	રહોતીરે	પાય	પડું રે
છેગાળા	છેડો	મેલોરે	પાય	પડું રે

વ્હાલાજી મારા, મહીની, મટુકી મારી ટુટી (૨)

આ કંઈ મોતનામાળા તુટી (૨) રે પાય પડું છું.--પાતળીયા.
 વ્હાલાજી મારા કંસતું રાજ નથી રૂકું. (૨)

[૧૪]

કોઇ જમને કહેશે કુડું (૨) રે પાચ પડું છું.—પાતળીયા.
 વ્હાલાજી મારા, ઝગડો ઝાઝો નવ કીજે, (૨)
 તુંને દાણુ શાનુ દીજે (૨) રે પાચ પડું છું.—પાતળીયા.
 વ્હાલાજી મારા દયાનો પ્રિતમ છે સોહાગી; (૨)
 મુને તારી માયા લાગી (૨) રે પાચ પડું છું.—પાતળીયા.

સુર્યકુમારી—

અક્કલની એક વાત શીખાવું જગમાં મોટી હાજહા
 શેઠ પાસ વાણીતરની એક સાચી સોટી હાજહા
 શેઠ કહે સાગરનું પાણી મીઠું છે તો હાજહા
 ખારી સાકર, ગળ્યુ મીઠું છે, તોપણ કહેવું હાજહા
 રાત અંધારી, શેઠ દીવસ કહે તોપણ કહેવું હાજહા
 મન પરખી માલીકનું સૌએ થઈ રહેવું ભાષ હાજહા

શ્રી સત્યનારાયણ.

—:□:—

કહુ આપ વીતી હું કર્મ કથા દુઃખીઆરી, કાળજનું નાંખતી સંહારી.—કહું
 આ નગર સાધુ શેઠની, બહુ લાડલી દીકરી હતી;
 ખાતાં બગાસુ દાસીઓ, કંઈ લાખ બે હાજર થતી.—કહું
 મોતી હીરા પહેરી ચરણ, ધરણી પરે ના રાખતી;
 તે આજ ટુકડા કાજ તમ ધર, આવીને ભીખ માંગતી.—કહું
 પતીને પીતાજી લેકને, વ્હાણે વિદેશે સંચર્યાં;
 ચોરાઈ ગઈ લક્ષ્મી અને, આગે રખડતાં છે કર્મ.—કહું
 ચઢતી અને પડતી પ્રભુ, ચીરકાળ કોની ન રાખશે;
 ભીખારી પગમાં ભૂપ થઈ, ભુપ થઈ ભીખ માંગશે.—કહું

સતી તોરલ.

—લજન—

પાપ તહાં પ્રકાશ જડેજી પાપ તહાં પ્રકાશરે,
 ત્હારી ખેડલીને ખુડવા નહિ દડ જડેજીરે-તોરલ કહેછે.
 હરણુ હયાં લખચાર તોરલ દે હરણુ હયાં લખ ચારે,
 કંઠક વનમાં મૃગલા મારીયા, તોળાંદેરે એમ જેસલ કહે છે
 કર્મ ત્હારાં સંભાર જડેજી ધર્મ ત્હારો સંભારે-તારી ખેડલી.
 લુટી કુંવારી જન સતી નારી, લુટી કુંવારી જનરે,
 સાત વીશું મોડખધ મારીયા તોળાંદેરે, એમ-જેસલ કહે છે
 ધર્મ ત્હારો સંભાળ જડેજી ધર્મ ત્હારો સંભાળરે-તારી ખેડલી.
 તોડી સરૌવર પાળ, સતિ નારી તોડી સરૌવર પાળરે,
 ભાઈ ભાભીને મેં મારીયાં તોળાંદેરે એમ જેસલ કહે છે
 કંઠક પરમાર્થ કર જડેજી કંઠક પરમાર્થ કરરે-તારી ખેડલી.
 માથાના જેટલા વાળ સતિ નારી માથાના જેટલા વાળરે,
 એટલાં કુકર્મો મ્હેં કર્યા તોળાંદેરે એમ-જેસલ કહે છે.
 પાપ તાં પ્રકાશ જડેજી પાપ તહાં પ્રકાશરે;
 વિનવે જેસલરાય સતિને વિનવે જેસલરાય,
 મારી ખેડલી ઉતારો ભવ પાર, સતિ-મારી.

કંસવધ.

—ગરબો—

જમુનાને તીરે જડવાસે, સખી અંસરી બળતી,
 નંદલાલે વ્હાલે ચિત ચોરી મને આવરી બનાતી.
 જૂલાવી માં ભાન સાન કહાન ગમે હાંહાં,
 મને મોરલીએ મોહીતી કુપજવી—જમુના.
 સાખી } મુંદરછમી જોઈછેલની, ઉપજી અંતરપ્રીત;
 નટવરગિરધર રથામમ, ચોટયું માં ચિત.

નયન નેહે નચાન્યાં વાલીડે સખી મુખ મલકાવી,
 છુપી છુપી કરી સાન, મને લીધીરે લોભાવી,
 ન ભાવે ખાનખાન નિંદ ન આવે હવે, લગન લલનાએ પ્રેમની લગાવી.
 સાખી } વીરણ થકી વિંધાયલું, અંતર અતી અકળાય;
 } અળગો રહે અલખેલોડો, શું કરું સખી કિપાય. --જમુના

રંગતરંગ-

રાગ ગઝલ--

જગત પરવા નથી મુજને, વીરાગી હાલ મ્હારો છે
 અનીતી વાત છેડી દે, નીરાળો ખ્યાલ મ્હારો છે
 અરે કેવળ ઉદર ભરવા, પશુ પેરે ગુજર કરવું
 ન ખનશે તે કદી કાળે, મનુષ્ય અવતાર મ્હારો છે
 બદીની છાપ વ્હોરીને, શરીર શણગારવું મીથ્યા
 અવર શણગાર નથી ધરવાં શીયળ શણગાર મ્હારો છે
 રપહા કિંચીત ન કંચનની, મને તણવન જગત ભાસે
 સહુ દુઃખ દુર છે મ્હારાં, પ્રભુ રખવાળ મ્હારો છે
સુરદાસ.

—:□:—

દે કરકે મુજકો ઘોકા વો માયા ચલી ગઇ !
 માયાકો મેરી લોકે વો માયા ચલી ગઇ !
 કરકે ઇશ્વારા અંખકા મુજકો લુભા ચઇ !
 મુજકો અકેલા છોડકે માયા ચલી ગઇ !
 તાકે હય છસ તરાંહ કોઇ અપને શીકાર કો !
 મુન્હમે પકડકે ચુહા વો બીદલી ચલી ગઇ !
 મયને કહાથા ઉનકો મુખાંકો ભયેંગે !
 અમદાવાદ મુજકો છોડકે વો દીદલી ચલી ગઇ !
 નીરલોભીકી હજમત એયસી વોંકર ગઇ !
 કરકે હજમત ઉલટે છુરેસે ચલી ગઇ !

હમારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થયેલી લોકપ્રિય ૯

સંગીત ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ. ભા ૧ થી ૮

(૧૬ ચીત્રો સાથે પચરંગી પુઠું.)

ચતુર સુંદર ગરબાવળી. (ફેન્સી પચરંગી પુઠું)

લલનાની લીલા અથવા રમણી રહસ્ય. (પચરંગી પુઠું)

અક્કલનું પડીકું. ભાગ ૧-૨ સાથે પચરંગી પુઠું

અક્કલનું પડીકું અથવા ખુખીનો ખખનો.

મલકાતી મોહિની અથવા કૃષ્ણ ખસરી.

મધુરી મેના અથવા મીઠું બુલબુલ.

સુરતની સુંદરી અથવા કળીયુગની કોયલ

સંગીત ભજનાવળી

ઝવહર મહેફીલ યાની પરસ્તાને જૌહર. (પચરંગી પુઠું)

માસુકે-મે'ફીલ યાને ખાગે શુલશન

(બાર ચીત્રો સાથે ગઝલ કથાલી)

ગઝલે હિન્દ ભા ૧-૨ સાથે (પચરંગી પુઠું.)

ગઝલે હિન્દ.

માસુકે સુરત ઉર્ફે ગઝલે બુલબુલ

ખાગે શુલશન ઉર્ફે માલીનકી બેરી.

પરસ્તાને મહેફીલ યાને ગઝલે દીલ આરામ.

હસીનોહા મુજરા યાને કુલોંકા ગજરા—

ગઝલે જૌહર યાને મે'ફીલ જૌહર.

૦-૨-૦

મનહર કાન્ધમાળા અથવા સંગીત દુન્યની પ્વની

૦-૬-૦

વીરેરે ' સુંદર રંગમેરંગી શાહીથી છાપેલા ઉડીને આંખ વળગે તેના ફેન્સી પુઠાવાળી ઉપલી બુકો ગરર ખરીદો. એ સીવાય ખીન કોઈ ફલ્સ જાનના પુરતકો માટે પુછો વેપારીઓએ એકવાર હમારા તરફથી પ્રગટ થયેલા માલની અજમાયશ દઈ લાભ ઉઠાવવો. ખેલદ સસ્તા ભાવે. ફેરી-યાને બહોળો લાભ. એકવાર ગરર મજાતી ખાત્રી કરો.

લખો:-શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાણીતલાવ-સુરત.

સુરત બશનપુરી ભાગળ ઉપર આવેલા શ્રી “અનાવીલ ખંધુ” પ્રો. પ્રેમુમ

ગોવિંદજી હાથાભાઈ નાયકે છાપ્યું.

૧

